

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تقدیم لایحه اصلاح قانون حکومت نظامی و تصویب دوفوریت
- ۳ - موافق و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس مقارن ظهر بر ریاست آقای حسن اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز بیستم اردی بهشت ماه را آقای (هاشمی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

صورت مجلس تصویب شد.

۳ - تقدیم لایحه اصلاح قانون حکومت نظامی و تصویب دو فوریت و مذاکره در شور کلمات آن

رئیس - آقای وزیر داد گستری

وزیر داد گستری (آقای آهی) - آقایان نمایندگان

محترم اطلاع دارند که قانون حکومت نظامی در سال ۱۳۲۹

قمری تصویب شده است که حالا هم همان قانون بموقع اجرا

گذاشته شده است، و اعمال میشود و حکومت نظامی هم که

در طهران اعلان شده است بر طبق مقررات آن قانون رفتار

میشود ولی چون این قانون در متجاوز از سی سال قبل تصویب

شده است و آوفت هم يك عادت زيادى بقانون گذارى هنوز

حاصل نشده بود و اوقسى در اين قانون از همان وقت باقى مانده

است و بايستى اصلاح شود و دوات هم يك لايحه تهيه کرده

برای اينکه قانون حکومت نظامی را اصلاح کند و چون

متضمن يك شرايط و مواد اساسى است بعداً تقدیم مجلس

شورای ملی خواهد شد فعلاً این حکومت نظامی که بر طبق

این قانون موجود تشکیل شده يك اوقسى دارد و در عمل يك

اشکالاتى از حيث تشکیل هم اقامت و صلاحيت هم کم

و پيشرفت کار و سرعتى که در خود قانون حکومت نظامی

پيش بينى شده است پيش آمده است که بايد اين اوقسى

مرفوع شود خصوصاً اينکه بعضى حوادثى که اتفاق مى افتد

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

این مذاکرات مشروح پنجاه و سومین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره نند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائب با اجازه - آقای قاطمی

غائبین بی اجازه - آقایان : ناصری - شجاع - اکبر - دکتر سنگ - دکتر ادهم - دبستانی - آصف - صادق وزیرى - کرگانی

دیر آمده بی اجازه - آقای تولبت

از قبیل قتل و بعضی چیزهای دیگری که این اواخر یکی دو فقره اتفاق افتاده است و شاید اذهان را متوحش و تاحدی نگران کرده است و باید این محاکم نظامی تشکیل شوند و زودتر رسیدگی بکنند و احکام خودشان را صادر بکنند تا بتوانند جلوی نظایر این قبیل حوادث و این قبیل وقایع را بگیرند که خلالی بامنیت و آسایش عمومی که منظور اصلی حکومت نظامی و قانون حکومت نظامی است حاصل نشده باشد چون محاکم نظامی که باید باین جرائم و بزه‌هایی که در حوزه حکومت نظامی اتفاق می‌افتد باید رسیدگی کنند و مسائل زیادی نداشته باشند و نمیتوانستند اظهار نظر نمایند و در تشکیلاتشان یک اوقافی هم هست مثلاً در آن قانون هم پیش-بینی شده است که باید حکام این محاکم هم نظامی باشند چون خود محاکم نظامی است، باینجهت برای اینکه رفع این اشکال بشود یک قانونی تهیه شده است متضمن چهارماده که بنده الآن تقدیم میکنم و نظر بااهمیتی که برای امنیت آسایش عمومی دارد تقاضا میکنم با قید دو فوریت تصویب بفرمایند که زودتر بگذرد البته پس از اینکه این لایحه خوانده شد در موادش هم توضیحاتی که لازم باشد بنده در همان موقع عرض خواهم کرد.

انوار - اول باید رأی بگیریم به تغییر دستور چون دستور بودجه مجلس است

رئیس - لایحه قرائت میشود بعد

انوار - بسیار خوب

رئیس - لایحه خوانده میشود:

مجلس شورای ملی

نظر باینکه در ماده دوم قانون حکومت نظامی مصوب سرطان ۱۳۲۹ قید شده است که بزه‌های برضد امنیت و آسایش عمومی باید با سرعت و شدت در دادگاههای نظامی موقتی تعقیب شود و چون با رعایت تشریفات و مقررات قوانین فعلی دادرسی کیفری اعم از قوانین ارتش و کشوری منظور مزبور که تسریع جریان دادرسی باشد حاصل نمیشود مواد زیر بمجلس شورای ملی پیشنهاد و تصویب آن با قید

دو فوریت درخواست میشود:

ماده اول - طرز تشکیل دادگاههای نظامی موقت فوق-العاده زمان حکومت نظامی و دادگاههای تجدید نظر آن و مقررات راجع صلاحیت و طرز رسیدگی در دادگاههای نامبرده و حق تجدید نظر و اجرای احکام و همچنین تعیین نوع بزه‌هاییکه از لحاظ امنیت و آسایش عمومی در این دادگاهها باید رسیدگی شود بموجب آئین نامه خواهد بود که از طرف وزارت دادگستری و وزارت جنگ تنظیم و بتصویب هیئت وزیران میرسد.

ماده دوم - احکام صادر از دادگاههای نظامی مذکور در ماده اول قابل فرجام نخواهد بود.

ماده سوم - در صورتیکه دولت مقتضی بداند ممکن است بعضی از کارمندان قضائی این دادگاههای نظامی اعم از بازپرسی و دادستان و بعضی از کارمندان آن از میان کارمندان قضائی وزارت دادگستری انتخاب شوند و ترتیب آن در آئین نامه پیش بینی خواهد شد.

ماده چهارم - مقررات قوانین دیگر که با این قانون مخالف باشد تا زمانی که حکومت نظامی در هر نقطه برقرار است در باره این دادگاههای نظامی موقتی بلااثر خواهد بود.

این قانون از تاریخ تصویب آئین نامه آن قابل اجرا و شامل بزه‌هایی نیز خواهد بود که قبلاً در زمان حکومت نظامی واقع شده و تا تاریخ اجرای این قانون نسبت بآن حکمی صادر نشده باشد.

انجست وزیر وزیر دادگستری وزیر جنگ

رئیس - بطوریکه خاطر آقایان متذکر است دستور جلسه امروز بودجه مجلس و قانون املاک بود ولیکن دولت لازم دانستند که این لایحه که بنظرشان اهمیت دارد و واقعاً هم اهمیت دارد امروز جزو دستور مجلس شورای ملی قرار گیرد و با اطلاع آقایان رسید حالا آقایان باینکه موافقت دارند در طرح لایحه برخیزند . . . . .

همه نمایندگان - رأی لازم ندارد، مخالفی نیست.

رئیس - مخالفی نیست؟ (اظهار شد - خیر) فوریت اول لایحه مطرح است. آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض کنم که اصل در تقدیم یک لایحه و رأی دادن بیک قانونی عدم فوریت است یعنی قانون کامل آن قانونی است که باید بمجلس تقدیم شود و از مجلس اجازه شود بکمسیون مربوطه و آن کمسیون وقتی مطالعه کرد و راپرت خود را داد و ۲۴ ساعت قبل از اینکه در مجلس طرح شود طبع و توزیع شود آقایان در آن وقت و مطالعه کنند بعد بیاید اینجا تصویب شود (مؤبد احمدی - بعد هم باز باید بروی کمسیون) بلی اگر دوشوری باشد همینطور است باید دو باره بروی کمسیون و دو شوری بشود و مطالعه بشود. اگر یک قانونی این سیر عادی و طبیعی را کرد کامل است و بآن قانون میشود واقعا اعتماد کرد و اگر برخلاف این شد برخلاف اصل است. اینکه بدوات اساساً اجازه داده شده است که گاهی خلاف اصل بکنند این برای یک مواقع فوق العاده ایست که هیچ فرصتی نیست برای دولت و یک قانونی را می‌آورد بقید فوریت و اجازه می‌گیرد از مجلس که تصویب شود ولی این مربوط به موارد فوق العاده است نه موارد عادی و واقعا و انصافاً حالا ملاحظه بفرمائید که این لایحه چه فوریتی دارد؟ الآن نه ماه است که حکومت نظامی برپاست اگر در این نه ماه بقضائاتی برخورد کرده است که نه ماه و نه روز باشد و اگر واقعا یک قضایا و یک سوانح فوق العاده ایست بنده که نمیدانم خوبست بفرمائید. مضافاً باینکه در ماده ۴ بود گویا که مینویسد تاریخ اجرای این قانون تصویب آئین نامه ایست که بعداً هیئت وزیران تدوین میکنند و هنوز آن آئین نامه تدوین نشده است . . .

فیاض - در ماده اول بود آئین نامه

طباطبائی - بلی فرصت هست هنوز اگر چه آقای وزیر دادگستری واقعا ما بوسه از اینکه برای اولین دفعه با این تقاضا موافقت کنند ولی برای اینکه شاید خرق عادی بشود و موافقت بفرمایند خواستم منی کنم نظر اغلب از رفقای بنده هم همین است که این لایحه با قید یک فوریت

تصویب شود و پس فردا بیاید بمجلس و من قول میدهم که زودتر بگذرد و مذاکره هم کمتر خواهد شد.

رئیس - آقای امیر تیمور مخالفید

امیر تیمور - بلی

رئیس - بفرمائید

انوار - دو مخالف که نمی‌شود پشت سر هم حرف بزنند.

رئیس - در موافقت که کسی تقاضای نکرده است.

انوار - چرا بنده موافقم

رئیس - موافقت با فوریت؟

انوار - بلی

رئیس - بفرمائید. ولی شما این جا تقاضای صحبت کردید ولی نوشته‌اید موافقت با مخالف.

انوار - موضوعات و زمان را ما باید مدخلیت بدیم در وضع قانون و در عمل کردن بقانون. وقتی که ما موضوعات را مدخلیت دادیم زمان را مدخلیت دادیم حالات را مدخلیت دادیم آنوقت همچو تعجبی نمی‌کنید. مثلاً در قوانین الهی می‌بینید که تغییر پیدا میکنند در موقع سفر نماز دور کتبی میشود در صورتیکه نماز چهار رکعتی باید باشد ولی چرا دو رکعتی میشود در سفر؟ برای خاطر اینکه زمان مدخلیت دارد پس موقع و زمان فرق میکنند این قوانین مال زمان و موقع عادی است ولی وقتی موقع غیر عادی شد در پشت همین تریبون مردمان بزرگی صحبت کردند و گفتند که ما قانون اساسی را میخواهیم برای بقاء مملکت اما وقتی که خدای نخواسته مملکت در حال یک زوال و واهی باشد قانون اساسی برای چه میخواهیم؟ پس همه چیز تمام وضع قوانین، تشکیل سلطنت تشکیل هیئت دولت، تشکیل مجلس شورای ملی، تأسیس مؤسسات رسمی همه برای امنیت این جامعه است وقتی که موضوع امنیت جامعه پیش آمد تمام قوانین در تحت او واقع میشود اولاً و بالذات نظر بحفظ کردن امنیت و راحت جامعه است ما می‌آئیم یک موضوعی را رأی میدهم این موضوع را که رأی دادیم یک مؤخرانی دارد وقتی که بر سر مؤخرانش

میرسیم موافقت نمیکنیم ما آمدیم حکومت نظامی را رأی دادیم این صحبت‌ها و این قضایا و این مطالب وقتی که اتفاق افتاد (ما نباید حکومت نظامی را تأمل بشویم) ولی وقتی که دیدیم ایران واقع شده است در یک کشمکش و یک تشنجی برای ایران پیدا شده است یک زلزله برای ایران پیدا شده است ناچار شدیم و گفتیم که باید حکومت نظامی در طهران تشکیل شود و حکومت نظامی مطابق رأی مجلس شورای ملی تشکیل شد از جمله لوازم حکومت نظامی این بود که دادگاه نظامی داشته باشند. وقتی ما حکومت نظامی را قائل شدیم لوازم آن را هم باید بهش بدهیم دولتی که محل اعتماد ما است امروز میآید میگوید این حکومت نظامی که بایستی دادگاه نظامی داشته باشد من فوراً مقتضی میدانم که دادگاهش تشکیل شود و کار کند دولت محل اعتماد ما است و با صد ورقه رأی اعتماد باو دادیم حکومت نظامی را هم تشکیل دادیم و حکومت تشخیص میدهد امروز موقعی است که دادگاهی تشکیل ترنبش این جور باشد اما من یک قدری اشکال دارم و آن این است که آقای وزیر دادگستری توضیح بدهند و بیان بکنند در ماده اول نوشته شده مجلس شورای ملی اختیار میدهد که شما نظامنامه را بنویسید قانون و نظامنامه در مرحله اول موجود است پس مقصود چیست؟ قانون و نظامنامه قانون در مواقع غیر عادی کدام است؟ اجراءست وقتی که بنا شد قانون اجرا شود امروز مقتضی اجرا را دارد مقتضی سرعت را دارد مقتضی جدیت را دارد، موقعی است که خواربار مردم باید بهش توجه بشود موقعی است که بعضی چیزها واقع میشود و دولت ناچار است یعنی وقتی که مجلس رأی میدهد ماده دوم قانون حکومت نظامی تشکیل دادن محکمه نظامی را پیش بینی کرده و حالا این لایحه برای تشکیل دادن محکمه نظامی است محکمه نظامی آن جور برای خاطر اطمینانی که من دارم محکمه نظامی را تشکیل بدهند از نظامی غیر نظامی ما که طرفدار امنیت و حفظ جامعه هستیم ما که طرفدار هستیم باید شئون جامعه را در امنیت حفظ کرد

و تمام تشکیلات مملکت هم برای این است قانون اساسی، قانون عادی، تشکیلات مملکت قانون محاکمات تمام برای امنیت کشور است امروز دولتی که محل اعتماد ما هست میآید میگوید من برای این مملکت دادگاه نظامی لازم دارم ما باید موافقت کنیم و رأی بدهیم مگر اینکه مخالف باشیم و بعنوان مخالف با رأی اعتماد باید مخالفت کنیم (جمعی از نمایندگان - اینطور است) و الا آقا موقع صحبت نیست موضوع برگشته است با امنیت کشور میگویند امنیت کشور حفظ کردن خواربار مملکت را من از این راه بهتر میدانم میگویند که نمیدانیم معنی آن این است که رأی ندادم با امنیت . . . .

امیر تیمور - این بر خلاف معمول است. اینطور که میفرمائید نیست آقا.

رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - موقعی که آقای وزیر دادگستری لایحه را تقدیم نمودند و توضیحاتی که دادند بقدری آهسته بیان کردند که بنده نتوانستم بشنوم که دلیلی برای فوریت اقامه فرمودند چه بود شاید هم تفسیر گوش بنده بوده در لایحه هم آنچه بنده دقت کردم بهیچوجه موجباتی برای فوریت امر نمی بینم همینطور که از روز تشکیل حکومت نظامی که نه ماه میگذرد بدون این قانون تا بحال هیچ صلاحیتی از مافوت نشده است بنده بالعقل با فوریت این لایحه نمیتوانم موافقت کنم و شاید در اصل لایحه موافقت داشته باشیم ولی معتقدم که این قانون سیر عادی و طبیعی خودش را بکند برود بکمیسسیون قوانین عدلیه و اعضای محترم کمیسسیون آراء تحت مطالعه و دقت قرار داده و از روی کمال دقت مطالعه و رسیدگی شود و بعد بمجلس بیاید و حقیقه با اطمینان کامل ما میتوانیم رأی بدهیم و بعلاوه چندین دوره است که بنده در مجلس هستم و خیال میکنم که سابقه هم داشته باشد در تمام ادوار بیکه دولت لایحه فوری آورده است اگر مختصر دقتی روی آنها بشود تصدیق خواهید فرمود که هیچکدام فوریت نداشته است جز اینکه یک قوانین غلط و بدون مطالعه از

مجلس گذشته است و این قانون را هم ما بخواهیم با همین وضعیت بگذرانیم نتیجه همانطور خواهد بود بنابراین بنده معتقدم آقای وزیر دادگستری حقیقه رعایت اصل را فرمایند همان اصلی را که آقای طباطبائی بیان فرمودند و حقیقه خیلی هم خوب بیان کردند از نظر رعایت همان اصل موافقت فرمایند این قانون برود بکمیسسیون و در آنجا شور شود و اگر میفرمایند در شوری طول میکشد بنده پیشنهاد میکنم و موافقت میکنم که با یک فوریت یعنی یک شوری باشد و مقتضی میدانم دو فوریت باشد و بنده اطمینان میدهم که هیچ صلاحیتی هم برای دو روز از این مملکت فوت نخواهد شد و آقای انوار هم خاطرشان نگران نباشد.

وزیر دادگستری - بطوریکه آقای طباطبائی تذکره دادند

و آقای امیر تیمور هم تأیید فرمودند البته اصل بطور کلی عدم فوریت است ولی در موقعی که موضوعات فوریت نداشته باشد اما بنده میپرسم امنیت و آسایش عمومی جز موارد فوری است یا نه و چه چیز از این اهمیتش بیشتر است وقتی که یک مطلبی یک قانونی راجع به امنیت و آسایش عمومی معارض میشود بنظر بنده فوریتش واضحتر از آن است که بنده بخواهم استدلال کنم با اینکه عریضی راجع به این منظور خدمت آقایان کرده بودم و تصور نمیکردم که احتیاج داشته باشد که آن مطالب تکرار شود البته در وضع قوانین همانطور که فرمودند بایستی دقت شود و رعایت همه مقررات هم بشود شور اول و دوم هم بشود و هر قید هم طول بکشد و بیشتر بحث شود و بیشتر حلایجی شود و قانون کاملتر بگذرد بهتر است ولی در موضوعاتی که اولاً نفساً فوریت دارد و اهمیت دارد باید تصدیق فرمائید که قوانینش را هم باید سعی کنیم که به فوریت بگذرد و چون امنیت و آسایش عمومی در درجه اول فوریت است باید با دو فوریت بگذرد و آقایان هم خیلی در این باب اهمیت میدهند بطوریکه بنده کتباً و شفاهاً در این موضوع تذکره دادند و دیروز هم آمده بودند و شخصاً هم راجع به این موضوع به بنده و هم بسایر همکاران محترم بنده تذکره دادند و این بود که دولت هم دید

که بهتر است این مطلب زودتر حل شود و بفوریت این قانون پیشنهاد شود و چنانچه آقایان اجازه فرمایند بفوریت تصویب شود. اینکه فرمودند نه ماه گذشته مثل اینکه ما در این مدت نه ماه خواب بوده ایم و حالا بیدار شدیم و حالا بعد از خواب نه ماهه این احتیاج را پیدا کرده ایم و آمدیم گفتیم این را تصویب کنید. اولاً این نه ماه ما خوابمان نبرده بود و بشهادت آقایان بنده لایحه هم در این زمینه تنظیم کرده بودم و مذاکره هم درش شد ولیکن خوب دچار تصادف با بحرانی شد و چون یک قدری هم مفصل است و وقت لازم دارد بنده می بینم که حالا مقتضی نیست که آن لایحه معارض شود در این موقعی که مردم یک انتظاراتی راجع به امنیت و آسایش دارند. چهار ماده پیشنهاد و تقدیم کردیم و چیز تازه هم درش نیست و الان هم فوریت دارد گذشته از اینکه از سابق هم لازم بود و ما هم در نظر داشتیم ولی حالا جهات خاصی هم برای این پیش بینی شده است البته در ابتدای حکومت نظامی هنوز بزه ها و جرائمی واقع نشده بود که مراجعه شود بحکومت نظامی و اشکالاتی که ممکن است در عمل پیش بیاید روشن ما بود دادگاههای حکومت نظامی که باید مطابق قوانینی برقرار شود سابقه هم نداشته است این ها باید از حکام نظامی و مستنطقین نظامی تشکیل شود بزه هایی هم واقع شده است چندین فقره بزه های مختلفی هم بعداً واقع شده است و چون آن قوانین نقص داشته و کامل نبوده است حالا معلوم شده است که تولید اشکال کرده و رسیدگی و دادرسی را دچار تعویق و تأخیر کرده و البته تأخیر در دادرسی و صدور حکم مجازات را آقایان تصدیق دارند که تأثیر دارد در اذهان مردم و ممکن است بعضی ها اغفال شوند و تصور کنند که مجازاتی در بین نیست و میشود از این آب گل آلود ماهی گرفت پس باید این شبهه را مرفع کرد و نگذاشت که امنیت عمومی دچار اختلال شود باید قوانین را گذاشت و ظایف دادگاهها را تعیین کرد تا آنها هم بتوانند مطابق طبیعت حوادث و جرمهایی که پیش آمده است رسیدگی کنند و حکم های خودشان را بدهند و این مطالب چنانکه مستحضربند تازه واقع شده است و حالا هم باید تکلیفش را

معین کردن الان مطالبی ما داریم که باز بررسی محاکم و دادگاههای کشوری سلب صلاحیت از خودشان کرده اند و همینطور محاکم و باز بررسی های لشکری نیز سلب صلاحیت از خودشان کرده اند در صورتیکه اینها باید بروند به محکمه نظامی مطابق قانون حکومت نظامی و در آنجا تکلیفش معلوم شود اینها را نباید گذاشت معوق بماند تا اینکه تولید نگرانیهای بیشتری در مردم بکنند و یک اشخاصی هم که شاید سوء نیت داشته باشند و مسلماً در هر جامعه ای پیدا میشوند از این وضعیت سوء استفاده بکنند و خدای نخواسته دائره وقوع این حوادث نامطلوب توسعه پیدا کند و اسباب زحمت همه بشود باید این را جلو گیری کرد و جلو گیری هم باین وسیله است که تکلیف اشخاصی را که باید رسیدگی کنند و جرم را تعقیب کنند معلوم شود و ما هر قدر این وسائل را زود تر تهیه کنیم و هر قدر تسریع کنیم البته بهتر بمنظور میرسیم و از جرائم بهتر جلو گیری میشود خصوصاً که عرض کردم ما هیچ تازه نمی آوریم ما بهیچوجه قوانین کیفری خودمان را تغییر نمیدهیم تمام قوانین ما سرچایش هست و مطابق همان قوانین عمل میشود این آئین نامه ای هم که نوشته شده است به هیئت دولت اجازه داده شود تدوین کنند اینهم مطابق همان قوانینی است که الان فعلیت دارد و از تصویب مجلس گذاشته است و بموقع عمل هم گذارده شده است و الان هم عمل قضات و محاکم و دادستانها و بازپرسان است و هیچ تغییری بهیچوجه در آنها داده نمیشود فقط اینجا اجازه داده میشود باینکه کدام نوع از جرائم زیادی که در قوانین کیفری ما پیش بینی شده رجوع به محاکم نظامی مثلاً سرقت انواع و اقسام دارد بعضی ها عادی است و هیچ لازم نیست آن چیزی را که این قانون تقاضا کرده است رعایت شود و بطور عادی هم رسیدگی میشود و وقت سرقت جزئی است یک کسی میرود توی یک خانه و بیل و آفتاب را میدزد این البته بطور عادی رسیدگی میشود باینکه کسی در یک خانه یا تجارتخانه جای یک کسی دعوی میکند و توی گوش طرف میزند این کار امنیت و آسایش عمومی را مختل نمیکند که رسیدگی او لازم باشد در محاکم نظامی

بعمل آید اما سرقت ممکن است مسلحانه باشد ممکن است با اسلحه وارد شوند بخانه افراد و امنیت و آسایش آن خانه و محله و آن شهر را مختل کند این ملازمه دارد باینکه در مواقع حکومت نظامی مطابق قوانین خاص و ترتیب خاصی رسیدگی شود بانوجه بتوانین کیفری که عرض کردم بهیچوجه تغییری در آنها حاصل نشده است پس از حیث مقررات لشکری تغییری بهیچوجه در قوانین ما حاصل نشده است و در نظر هم نیست که تغییری داده شود از حیث مراجعه انواع بزه ها از حیث تشخیص صلاحیت این محاکم که در چه حدودی و در کجا قید شود جرائم را رسیدگی کنند و از حیث تشکیل این محاکم که چه کیفیتی باید داشته باشد از چه اشخاصی باید تشکیل شود از این حیث اختیار داده میشود بدولت که یک آئین نامه تدوین کند و بموقع اجرا بگذارد و اینها باینکه یک مطالب جزئی است ولی بودن اینها الان عایق و مانع پیشرفت کار شده است و بهیچکدام کار آن جریان صحیح که مورد انتظار همه آقایان است بموقع عمل گذارده شود و باید این عائق را برداشت تا باینکه سرعت بیشتری و طرز بهتری باین جرائم رسیدگی شود و محاکم هم بتوانند احکام خودشان را صادر کنند و مردم هم بدانند که مجازاتی در کار هست و بزه کاران بدانند که آن ها شدیداً تعقیب خواهند شد آقایان فرمودند که اگر دو روز دیگر هم طول بکشد اهمیت ندارد بمنظور بنده خیلی اهمیت دارد اولاً ده روز را عرض نمیکنم میترسم خیلی بیشتر طول بکشد و علاوه مگر ده روز وقت نیست برای تأمین آسایش عمومی؟ ده روز که هیچ یک روز هم اهمیت دارد (بمناسبتی - یک روز هم اهمیت دارد) خاصه این که در قوانین کیفری ما بهیچوجه تغییر داده نمیشود نه در اصول نه در فروع فقط در این موضوعات و جریانات داد رسی است که ما میخواهیم تسریع بشود تا نتیجه بگیریم بدون مطالعه و دقت هم بنده عرض نکردم آقایان کاری بکنند اگر توجه بفرمایند بلاوجه خصوصاً با این تغییراتی که در قوانین کیفری ما داده میشود آنچه که اینجا تقاضای فوریت میشود برای این است که این مشکلات

کوچک مرتفع شود آنوقت البته آقایان تصدیق میفرمایند که از یک طرف این چیز مهمی نیست که یک وقت زیادی لازم داشته باشد و از طرف دیگر بقدری مؤثر است در امنیت و آسایش عمومی که هر قدر هم تسریع بشود البته جا دارد و بنده تصور میکنم و یقین دارم و از آقایان نمایندگان هم این مطلب را به بنده تذکر دادند و توجه دادند دولت را که بیشتر باید در این مطلب تسریع بشود و بهمین جهت تقاضای دو فوریت شد البته بنده بنظر آقایان نمایندگان محترم است و منظور دولت این است که امنیت و آسایش عمومی را در درجه اول اهمیت قرار بدهد و یقین دارم که مجلس شورای ملی هم آن را اهمیت میدهد و باین جهات که عرض کردم تقاضای فوریت شده است و جا هم دارد مخصوصاً باین که در اصول قوانین کیفری هم بهیچوجه تغییری داده نمیشود و یک موانع کوچک جلوه است که باید آنها را برداشت که زودتر بمقصود برسیم

رئیس - آقای اورنگ

اورنگ - موافقم اگر مخالفی هست در فوریت بیانات مخالفت خودشان را بفرمایند بعد بنده موافقتم را عرض میکنم

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم . مرحوم میرزا قمی یکی از علمای بزرگ شیعه است صاحب اصول معروف است که نوشته است یک وقت رفت در یک دهی یک آخوند مکتبی در آن ده بود آن آخوند چون بودن مرحوم میرزا را مخالف مساجد خود دید وقتی که اهل ده جمع شده بودند گفت این آخوند بی سواد است و این چیزهایی که میگوید مهمل میگوید پرسید مار را چگونه مینویسند گفت با م - ا - ر گفت بنویسید مرحوم میرزای قمی یک مار نوشت بعد خودش برداشت عکس یک مار کشید گفت به پیشی این مار است که من کشیدم باینکه این شخص کشیده است همه گفتند این که تو کشیدی آخوند گفت درست است؟ پس معلوم می شود این بی سواد است و بیروانش کنند یک مار هم بلند نیست بکشد . حالا یک قسمت از استدلالهایی که بنده میشنوم این است که میگویند

امنیت عمومی در خطر است آقایان هم میگویند صحیح است در صورتیکه اینجا صحبت سر فوریت است این لایحه را که شما آورده اید آیا باید مطالعه بشود یا نه اگر این اصل است که او ایچی که بمجلس می آید باید مطالعه شود که فوریت لازم نیست و اگر شما میگویند مطالعه لازم نیست و واقعاً اینطور است که اگر این لایحه نگذرد واقعاً امنیت عمومی باین معنی که میفرمائید در خطر باشد ما باتفاق باین قانون رأی میدهیم بفوریت ولی آقای اینطور نیست این دلایلی را که آوردید هیچکدام دلیل فوریت نمیشود ما باید عدل و انصاف را قاضی کنیم یک چیزهایی که توی مجلس گفته می شود باید طوری باشد که بگفته های ما نخندند با استدلال ما نخندند یک ساعت صحبت میکنند راجع بفوریت و بالاخره هیچ دلیلی برای فوریت نمی آورند و الا بقول آقای طباطبائی نه ما است حکومت نظامی است و حالا آمده اند میگویند تقصیر در کیفیت کارهای او هست و این لایحه را می آورند آقا بگذارید پنج روز شش روز هم مجلس مطالعه کند و تصویب شود من خودم سه مرتبه این لایحه را خواندم واقعا درست نفهمیدم و روشن به مطالب آن نشدم برای اینکه ماشاءالله در وزارت عدلیه اداره حقوقی بقدری در قانون نویسی و مطالب فارسی نوشتن تجربه پیدا کرده اند که قوانینی که مینویسند بجهت شبیه است جز بعبارت فارسی و تقریباً شبیه است بعبارتهای چینی بنده الان قانون سرطمان ۱۳۲۹ را که سی و سه سال پیش نوشته شده است میخواندم دیدم بمراتب عباراتش روشنتر پاکیزه تر و منقح تر نوشته شده است چیز عجیب این است که در اینجا یک اشتباه دیگری میکنند که اگر یک جناب فردی اتفاقاً تدا این را مربوط میکنند به امنیت عمومی خیر آقا قانون حکومت نظامی برای این وضع نشده است قانون حکومت نظامی برای امنیت عمومی است البته اگر یک تشکیلات تروریستی در طهران باشد تعقیب آن بادوات است و بایستی آنرا بحکومت نظامی واگذار کرد ولی اگر یک نفر دزد رفت دزدی کند (طباطبائی - دزد عادی) بلی دزد عادی رفت دزدی کند جلوی او را گرفتند او هم زد بکنفر را

کشت این باید برود بمعنا کم عادی و مربوط بحکومت نظامی نیست آقا حکومت نظامی مطابق این قانونی که الان در دست ماست فقط برای حفظ امنیت و آسایش عمومی است ای ماده دوم قانون حکومت نظامی است میگوید: باید محاکم نظامی موقتی تشکیل داده شود که با سرعت و شدت در تصدیقات و اقداماتی که بر ضد امنیت و آسایش عمومی است رسیدگی نمایند این چه مربوط باین است که آقایکنفر رفته است و یکنفر را کشته است؟! بفرض اینکه کشته باشد چه اهمیت دارد که باین فوریت بگذرد باید در طرز استدلال بکفایتی مراعات و ملاحظه کنید چون این منطقی نوشته میشود تماشاچیها هم اینجا هستند ما هم نباید سر هم کلاه بگذاریم موضوع کلاه گذاردن نیست امنیت و آسایش عمومی مسلماً مقدم بر هر چیزی است و هر چیزی که برای حفظ امنیت عمومی لازم می شود ما فوراً رأی میدهیم که امنیت عمومی مختل نشود آقای وزیر دادگستری بروند این حرف را پشت تریبون بزنند و بگویند که اگر این را امروز تصویب نکنید امنیت عمومی مختل میشود ما هم همه رای می دهیم ولی اینطور نیست شما آمده اید با این قانون تمام حق قانون گذاری را داده اید به یک نظامنامه در ماده ۳ یا ماده ۳ (طباطبائی - در ماده اول) در ماده اول با کمال جسارت آمده اید یک عبارتی را گنجانده اید و بروند نظامنامه را در هیئت وزراء تصویب کنند و بعد بروند هر کاری دلشان میخواهد بکنند شما یک حقی را که قانون اساسی بمجلس داده است شما آن حق را از مجلس شورای ملی سلب میکنید و میدهید به نظامنامه و حالا هم میگذارید صحبت بشود دلیل فوریت را من میدانم چیست دلیل فوریت شما فقط این است که بمجلس حق میدهید که در مطالب دقت کند دلیل دیگری برای فوریت ندارید دلیل فوریت شما این است که یک مطلبی بدون مطالعه از مجلس بگذرد شما میخواهید ضعفهایی که حکومت دارد دولت دارد و نمیتوانید قویاً درست کنید بوسیله گذاردن قانون اصلاح کنید بوسیله گذاردن مثل آن کسانی که ختم آهن بچیب

میگیرند دولت آقا باید سعی بکنند که امنیت را ایجاد بکنند و با وسائلی که دارد اقدام نمیکند دولت در نهایت ضعف دارد کار میکند (عده از نمایندگان - ضعف ندارد) نمونه ضعف و بیچارگی او سرکشی اکراد است در رضائیه (بعین اسفندیاری - با این طرز بیان باید ضعف هم داشته باشد). در هر صورت حفظ امنیت با دولت است و با این وسایلی که دارد باید برود کار کند و اگر وسائلی هم لازم داشته باشد باید در دسترس دولت گذارد اما این قانون را باین شکل آوردن و حق مجلس را سلب کردن بیهیئت وزراء دادن بعقیده بنده یکی از غلط ترین کارهایی است که دارند میکنند و مجلس نمیتواند از حق خودش صرف نظر کند و با این ترتیب با این قانون حق قانون گذاری از مجلس سلب می شود اگر دلایلی راجع بفوریت دارید بگوئید و الا غیر از اینکه امنیت و آسایش عمومی مختل میشود دلیل دیگری برای فوریت اقامه نکردند

وزیر دادگستری - متأسفانه فرمایشات آقای نماینده محترم بنظر بنده وارد نیست علتش را بنده میدانم قضاوتش را به آقایان نمایندگان واگذار میکنم ولی تصور میکنم که بنده دلایل فوریت را عرض کردم و خیلی هم روشن عرض کردم و تصور میکنم دلایل هم کافی بود برای فوریت مطلب اگر هم آقایان احتیاج داشته باشند باز هم تکرار میکنم دو دفعه عرض کردم باز هم میخواهید عرض کنم...

جمعی از نمایندگان - صحیح است. خیر نمیدخواهیم **وزیر دادگستری** - اما راجع باینکه فرمودند سلب حق از مجلس میکنند از خودشان انصاف میخواهیم دقت فرمایند که ما سلب حق میکنیم ~~بمجلس~~ بگویند تغییر در قوانین جاری و عادیمان، قوانین دادگستریمان نمیدهیم بنده این را که باز تکرار کردم باز هم عرض میکنم در این جا مطالبی که هست فقط راجع است بحدود رسیدگی و وظایف و کار محاکم این چه چیز فوق العاده است؟ (دستی این دو فوریت دارد؟) ما میگوئیم حق مجلس شورای ملی سلب شود و به هیئت وزراء داده شود؟ خیر ما میگوئیم مجلس

شورای ملی در قوانین نظارت دارد بمجلس شورای ملی قوانین را تصویب کرده است ما هم همان قوانین را بموقع اجرامی گذاریم منتهی آن قوانین را که در دادگاههای عادی عمل میشود بعضی از آنها را هم مثل زدم اقتضا دارد موافقت کنیم مطابق ترتیبی که در آن نظامنامه پیش بینی میشود رسیدگی کنند آقای دشتی یک اشتباه موضوعی هم در ضمن فرمودند و خیال کردند که امنیت عمومی فقط در صورتی مختل میشود که یک دسته بندی فوق العاده بشود و در آن صورت امنیت عمومی دچار اختلال میشود خیر همین وقایع اتفاقی و انفرادی هم که واقع میشود امنیت عمومی را دچار اختلال میکنند تصور میکنم همه آقایان هم باین مطلب موافقت (صحیح است) و اینها چیزی نیست که ما با خیالات دیگری که داریم با نظر بمطالب دیگری در بین مان هست بیائیم و بگوئیم که نه این مطلب را بیندازیم بیگ چیزهایی که واقعا امنیت عمومی را مختل میکنند میفرمائید چرا مختل میشود بنده عرض کردم اگر یک دادستانی امروز نتواند صلاحیت خودش را تشخیص بدهد که آیا باید باین محکمه برود یا آن محکمه این کار میکنند و ممکن است ماهها بماند و جامعه را دچار زحمت بکنند و این را باید جلوگیری کرد اگر آقایان تصدیق داشته باشند که این اختلال فراهم نمیکند بنده هم موافقم و اگر چنانچه مزاحمت نداشته باشد و بنده هم نظر مخصوص کمان کنیم نداشته باشیم و یقین دارم ایشان هم همچو نظری را ندارند و هیچکدام خیالمان را نخواستیم انجام بدهیم هر دو مان میخواهیم مطلب را بفهمیم و تصور میکنم وقتی که صحبت از امنیت عمومی میشود این یک مفهوم واضح و روشن است که احتیاج به بحث زیاد ندارد و باید هم یک اسباب و وسایلی فراهم کرد و حتی المقدور تأمین بشود قوانین هم مابرای این کار داریم ما گفتیم اختیار بدهیم بدولت که یک آئین نامه بنویسد که کدام جزم را به کجا بتواند احاله کند صلاحیت فلان محکمه چه جور است اگر در دادگاه بقدر کفایت نیست بتواند از قضات کشوری بقضات لشکری کمک بدهد میفرمایند چرا وارد موارد میشود بلکه مجبورم وارد موارد بشوم چون

تأثیر در مواد دارد اینها را باید روشن کرد تا اینکه نتیجه حاصل کرد و باید فوری درست کرد تا منظور حاصل شود حالا بسته است بر رأی مجلس شورای ملی و موضوع اینکه سلب حق از مجلس شورای ملی بشود بنده جداً تکذیب میکنم.

اورنگ - اجازه میفرمائید آقا؟

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی گرفته میشود بفوریت...

امیر تیمور - بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام.

اعتبار - فوریت که پیشنهاد ندارد آقا.

امیر تیمور - بگذارید خواننده شود آنوقت بفرمائید نمیشود.

رئیس - آقایانی که با فوریت اول موافقت بر خیزند

(اکثر برخاستند) تصویب شد. فوریت دوم مطرح است

امیر تیمور - بنده پیشنهاد کردم قرائت شود.

رئیس - پیشنهاد آقای امیر تیمور قرائت میشود:

بنده پیشنهاد میکنم یک فوریت لایحه رأی گرفته شود.

رئیس - پیشنهاد دیگری هم قرائت میشود

پیشنهاد میکنم لایحه یک فوریت تلقی و برای یک شور

بکمیسسیون دادگستری احاله شود.

(همه نمایندگان)

اعتبار - آقا این پیشنهاد نمیشود خوب رأی نمیدهند

امیر تیمور - این حق من است نمیتوانید از من سلب

این حق را بکنید باید حرف بزنم.

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - عرض کنم بنده قطع داشتم آقای وزیر

محترم دادگستری با عراض بنده موافقت نخواهند فرمود

یعنی موافقت نخواهند فرمود که لایحه بکمیسسیون

دادگستری برود این را حقیقه بانهایت ادواتی که بنده نسبت

بایشان دارم و کمال لطف را به بنده دارند این را حقیقه عرض

میکنم بواسطه رسوخی است که آقای وزیر دادگستری در

عقاید خودشان دارند که اگر تمام دنیا جمع بشوند حضورشان

استدعا و تمنی بکنند که آقا مصلحتی فوت نمیشود و مصلحت این است که برود بکمسیون عدلیه که دوروز هم رسیدگی بشود این بواسطه رسوخ عقیده شان است حقیقه و الله من بایشان ارادت دارم اینهم یکی از صفات برجسته ایشان است بواسطه آن رسوخی که در عقیده شان دارند قبول نمیکنند اگر بفرمایند جداً که مصلحتی فوت میشود در آن صورت همانطور که آقای دشتی فرمودند بنده هم يك دقیقه جایز نمیدانم عقب بیفتد و بیك فوریت بلکه صد فوریت تصویب بشود ولی بنده اطمینان دارم با دو روز هیچگونه ضرر و زیانی باین مملکت وارد نمیشود مطلب فوق العاده اهمیت دارد این را اجزیه بفرمایند که يك فوریتش تصویب شود برود بکمسیون عدلیه اعضاء کمسیون هم که تمام از موافقین دولت هستند یعنی اصلاً دولت مخالف ندارد اهانت صمیمیت و صداقت و حسن ایت از روی کمال وطن پرستی و میهن دوستی برای صلاح و صرفه مملکت شور کنند مطالعه کنند خبرش را بدهند به مجلس فردا پس فردا تصویب بشود آقا لاج و اجبازی که نداریم او امره میکشد از آنجا که نمیشود پیشنهاد کرد او میگوید پیشنهاد میشود و الله تالله من میگویم که قوانین با دقت و خوبی آنچه که بمنفع مملکت است و صلاح مملکت است در کمسیون مصلحه شود و خبر کمسیون بیاید بنده هم موافقت میکنم و رأی هم میدهم.

وزیر دادگستری - بنده دو کلمه عرض دارم. اشتباه نشود که بنده از مطالبی که آقایان اظهار میفرمایند خدای نخواسته بخواهم مقاومت کنم یا بی جا ایستادگی کنم تا چه رسد به اینکه لجاجت کنم آنچه موافق مصلحت باشد آقایان بفرمایند بنده با کمال میل حاضر قبول کنم این مطلب را هم با موافقت نظر آقایان بنده فوریتش را پیشنهاد کردم چیزی نیست که بنده بخواهم ایستادگی و مقاومت کنم فوریت و جهاتش را بنده ذکر کردم ولی آقای امیر تیمور برای عدم فوریتش جهاتی ذکر فرمودند اگر جهاتی میفرمودند که دلیل بر عدم فوریت باشد شاید بنده قبول میکردم اما بنده هر چه گوش دادم دلایلی نرفرمودند که مصلحت باشد بلکه

برعکس مصلحت بر خلاف این است یعنی يك مطالبی معوق است که باید قطع و فصل گردد
رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - عرض کنم بنده این را لازم میدانم عرض کنم که اگر ما اینجا برای سه شور هم رأی بدهیم و از آن رویه سابق هم عقب تر بیفتد باز هم آقای امیر تیمور مخالفت خواهند کرد (امیر تیمور - این رویه آقا است) اینکه میفرمایند امره میزنند خوب است شما مواد نظامنامه را بخوانید مطابق آن عمل کنید ماده هفتاد و نه برای پیشنهاد يك رویه ای قائل شده است میگوید در مواد میتواند پیشنهاد بدهند لایحه را میتواند پیشنهاد از دستور خارج کنند و الا پیشنهاد بدهند که يك فوریت رأی داده شود معنی ندارد شما در فوریت مخالفت بکنید رأی که ندادند منظور شما تأمین میشود و الا این پیشنهاد معنی ندارد
(عده برای رأی کافی بود)

اورنگ - اجازه بدهید چون عده برای مذاکره کافی است عریضی بکنم
رئیس - چه فایده دارد مذاکره در فوریت مخالف و موافق صحبت کرد حالا باید تکلیف معلوم شود

ملک مدنی - اجازه میفرمائید. مجلس شورای ملی که با پستی بعقیده بنده مدل و نمونه نظم و سرعت کار باشد متأسفانه این جور شده است. امروز ما چه کردیم از صبح تا حال در این مجلس؟! هیچ (صحیح است) (اورنگ - همینها اختلال به امنیت است آقا) حالا عقیده بنده این است که چون اکثریت نیست مجلس را ختم میکنیم بگذارند برای جلسه بعد
رئیس - رای میگیریم فوریت دوم موافقین قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد. مذاکره در کلیات است.
آقای طباطبائی

دشتی - آقا بنده در فوریت دوم اجازه خواسته بودم رای گرفتید اینطور که با استبداد رأی نمیشود این چه وضعی است؟!
طباطبائی - عرض کنم اولاً يك مطلبی فرمودند آقای

وزیر دادگستری از آقای امیر تیمور دلایل خواستند برای عدم فوریت (بعضی از نمایندگان - آن گذشت آقا) این لایحه با این شکل يك ساعت و نیم بعد از ظهر تقریباً بدون مطالعه ای که هیچکس خوانده باشد باید بگذرد این هائیکه میفرمایند (صفوی - يك ساعت در این حرف زده اند) (رضوی - همه میدانند آقا) آقا بنده میروم کنار شما نشرف بیارید توضیح بدهید به بنده چه چیز میدانید؟ (رضوی - نوبت بنده هم میرسد شما بفرمائید بعد بنده عرض میکنم) بله صحیح است گفتن بدون اطلاع کار آسانی است شما اگر راست میگوئید بیائید اینجا صریح بگوئید این مواد چیست اما خود این لایحه (مستشار - چه میدانم دار شده است این!) این میدان دار که میفرمائید برای این است که عرض من منطبق بادلیل است شما بیائید اینجا بفرمائید لایحه چیست اطلاع ندارید (مستشار - بفرمائید) عرض کنم بنده الا آن که روی لایحه میخواهم صحبت کنم میمانم معطل که چه صحبت کنم آن لایحه را بدهید که بدانم چه چیز است و الا مثل آقایان میشوم، عرض کنم این لایحه چه چیز است که من در جلسه خصوصی يك قدری مفصل تر عرض کردم اگر آقایان توجه کرده باشند بعضی از آقایان محترم تأیید کردند که واقعا مورد نگرانی است یکی این مسئله است که جرم و رسیدگی بجرایم و تعیین کیفر باز بچه و شوخی نیست در این باب آقایان از من بهتر اطلاع دارند کتابها نوشته شده مطالعات کرده است دنیا و اینکه میگویند دنیا دنیای تمدن است برای این است که پایه قضاوت و پایه علم بجائی رسیده است که برای کوچک ترین تقصیر مطالعات کرده اند قوانین وضع شده تحت نظر علما و تحت نظر اشخاصی که صالح برای این کار هستند قوانینی گذشته است که باید تطبیق بکنند با موارد جرم البته در مملکت ما هم قوانین زیاد است از حیث قانون هم الحمد لله بی نیاز هستیم و بطوری که خاطر آقایان هست در پیشنهاد دولت، هم این دولت و هم دولت سابق يك اصل مهم قابل توجهی بود و آن عبارت از توجه بقوانین و اصلاح قوانین

قضائی بود در اینها همینطور که ضمن فوریت لایحه ملاحظه فرمودید رسیدگی بجرایم یعنی مجازاتها موکول شده است به نظامنامه ای که هیئت وزرا تصویب خواهد کرد این طرز تشکیل دادگاه مورد نگرانی نیست دادگاه چه جور تشکیل شود و کی تشکیل شود این مورد نگرانی نیست ولی اینجا در ماده اول تصریح شده است که صلاحیت دادگاه را هیئت دولت تعیین میکنند نظامنامه هیئت دولت صلاحیت دادگاه یعنی حدود اختیارات دادگاه را تعیین کند. بنده در جلسه خصوصی عرض کردم حالا هم خاطر محترم آقای وزیر دادگستری را توجه میدهم باین نکته که در ماده اول هست ضمناً که احکامی که از دادگاه نظامی صادر میشود فرجام ندارد ولی قابل تجدید نظر است اینجا بنده عرض کردم که این قسمت ضمناً اینجا گنجانده شده و تصریح شده همانطور که تصریح فرمودند از ماده دو که احکام قابل فرجام نخواهد بود همینطور هم باید تصریح شود که احکامی که از دادگاه نظامی صادر میشود لا اقل قابل تجدید نظر است و دیگر مطلبی که مورد علاقه اغلب آقایان است و در جلسه خصوصی هم تذکر داده شد این بود که اگر چنانچه تمام اعضای این قبیل دادگاههای نظامی را از اعضاء وزارت عدلیه انتخاب نکنیم لا اقل دادرسیها و قضات آن از وزارت عدلیه انتخاب شوند و اشخاصی باشند که واقف بقوانین باشند با اصول قضائی واقف باشند و این را هم بنده عرض کنم که سوء تعبیری نشود وقتی که ما در اینجا يك نظری اظهار میکنیم معنایش این نیست که نسبت به دادگاه نظامی يك عدم اعتماد اطمینانی است نه. صحبت در صلاحیت دادگاه نظامی است از نقطه نظر آشنا بودن بقوانین البته اشخاصی که در این دادگاه هستند ممکن است اشخاص صحیحی باشند اشخاص طرف اطمینانی باشند ولی آشنا بقوانین قضائی مملکت نیستند یکی دیگر اینکه صحبت شد و خالی از نگرانی نیست بعقیده بنده این است که تمام جرایم اینجا قانون اینطور است باید توضیح بدهند که اینطور نیست قانون بطور کلی جرایم را احاله داده است به محکمه نظامی برای اینکه جرایم فردی و عادی

مربوط به محکمه نظامی بدست حکومت نظامی هم برای جلو گیری از جرایم عادی تشکیل شده است دیگر چون وقت گذشته است بنده هم خسته هستم با گرمی هوا و متأسفانه نمیتوانم بطور کامل تر عرض کنم.

(عده کافی بود)

۳ - موقع و دستور آئیه - ختم جلسه]

بعضی از نمایندگان - ختم جلسه .

سید یعقوب - رأی داده شود برای بعد از ظهر تشکیل

شود .

بعضی از نمایندگان - فردا صبح .

وزیر دادگستری - بنده موافقم که عصر امروز یا فردا

تشکیل بشود .

رئیس - آقای هاشمی .

هاشمی - عده از آقایان توسط بنده از آقای رئیس پرسیدند در جلسه خصوصی که وقت جلسه کی خواهد شد فرمودند فردا یا پس فردا و اگر امروز عصر جلسه بشود آنها خبردار نمیشوند .

فریدونی - آقا این بودجه مجلس اگر نگذرد مانعیتوانیم این ماه پول بدهیم . نه اعتبارات بدهیم نه حقی بدهیم و کار معطل میماند .

رئیس - فردا اول این کار را میکنیم تصویب میفرمائید جلسه را ختم کنیم جلسه آینده فردا سه ساعت بظهر دستور بودجه

مجلس همین و لایحه

(مجلس یکساعت و نیم بعد از ظهر - ختم جلسه)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری